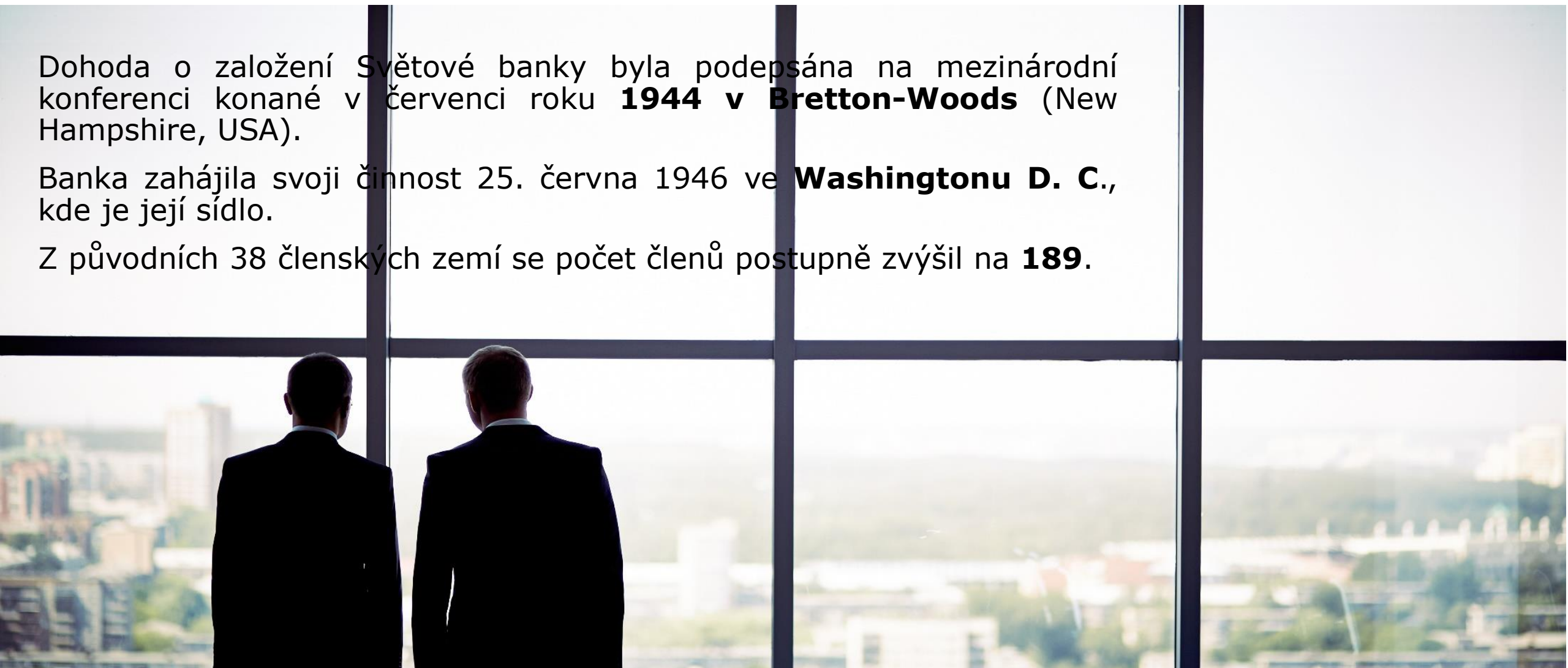

Světová banka (World Bank Group, WBG)

Dohoda o založení Světové banky byla podepsána na mezinárodní konferenci konané v červenci roku **1944 v Bretton-Woods** (New Hampshire, USA).

Banka zahájila svoji činnost 25. června 1946 ve **Washingtonu D. C.**, kde je její sídlo.

Z původních 38 členských zemí se počet členů postupně zvýšil na **189**.

Světová banka (WBG)

Podle původních záměrů se banka měla podílet na **financování poválečné obnovy** ekonomik členských zemí.

Později se těžiště činnosti banky přesunulo do oblasti **financování strukturálních a rozvojových programů** hlavně v rozvojových zemích.

Hlavním cílem činnosti WBG je **snížení chudoby a zlepšení životních podmínek** prostřednictvím podpory rozvoje ekonomik rozvojových zemí a transformujících se ekonomik, přičemž k dosažení tohoto cíle jsou využívány nástroje dlouhodobého financování (půjčky a kapitálové vklady) a poskytování technické asistence.

Politika a činnost banky je upravena články Dohody. Podle nich mezi hlavní cíle banky patří:

- **přispívat k hospodářskému rozvoji** ekonomicky slabších členských zemí podporou produktivních investic,
- **podpora rozvoje výrobních zdrojů** za účelem růstu světového obchodu a životní úrovně nejširší populace
- **koordinace poskytování půjček** tak, aby byla zajištěna priorita nejnaléhavějších projektů.

Světová banka (WBG)

Skupina Světové banky (World Bank Group, WBG) je tvořena **pěti subjekty**:

- Mezinárodní bankou pro obnovu a rozvoj (IBRD)
- Mezinárodní asociací pro rozvoj (IDA),
- Mezinárodní finanční korporací (IFC),
- Multilaterální agenturou pro investiční záruky (MIGA) a
- Mezinárodním centrem pro řešení investičních sporů (ICSID).

Světová banka (WBG)

Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (IBRD)

- poskytuje **úvěry, garance a poradenský servis** klientským zemím, kterými jsou země s transformující se ekonomikou a rozvojové země (zaměření především na **středně příjmové země**).
- IBRD byla založena na konferenci konané v Bretton Woods (New Hampshire, USA) v červenci 1944. Na této konferenci byl také založen Mezinárodní měnový fond (International Monetary Fund, IMF).
- Členem IBRD je 189 zemí.

Mezinárodní asociace pro rozvoj (IDA)

- účelem IDA, která byla založena v roce 1960 a jejímiž členy je 173 zemí, je odstraňování chudoby v nejchudších rozvojových zemích prostřednictvím **zvýhodněných půjček a grantů** na programy podporující udržitelný rozvoj a zlepšování životních podmínek obyvatel.
- Čerpat prostředky ze zdrojů IDA může v současné době 76 zemí. Jedná se o země, jejichž HNP/obyv. nepřesáhl ve fiskálním roce 2020 (od 1. 7. 2019 do 30. 6. 2020) hranici 1 175 USD.
- IBRD a IDA společně tvoří tzv. Světovou banku.

Světová banka (WBG)

Mezinárodní finanční korporace (IFC)

- IFC byla založena v roce 1956 a jejím členem je 185 zemí, přičemž působí ve více než 100 zemích. Financuje **projekty uskutečňované soukromými subjekty** v rozvojových zemích a transformujících se ekonomikách formou dlouhodobých úvěrů a minoritních kapitálových vkladů.
- IFC poskytuje také **poradenství soukromému a vládnímu sektoru**. IFC poskytuje financování na trzích, které soukromí investoři považují za rizikové, a představuje největší multilaterální zdroj kapitálu a půjček pro financování projektů v soukromém sektoru rozvojových zemí.
- V minulosti se IFC podílela na navyšování kapitálu Živnostenské banky a úvěr poskytla například společností Plzeňský Prazdroj, Vetropack Moravia Glass, MaFra a Autokola Nová Huť.

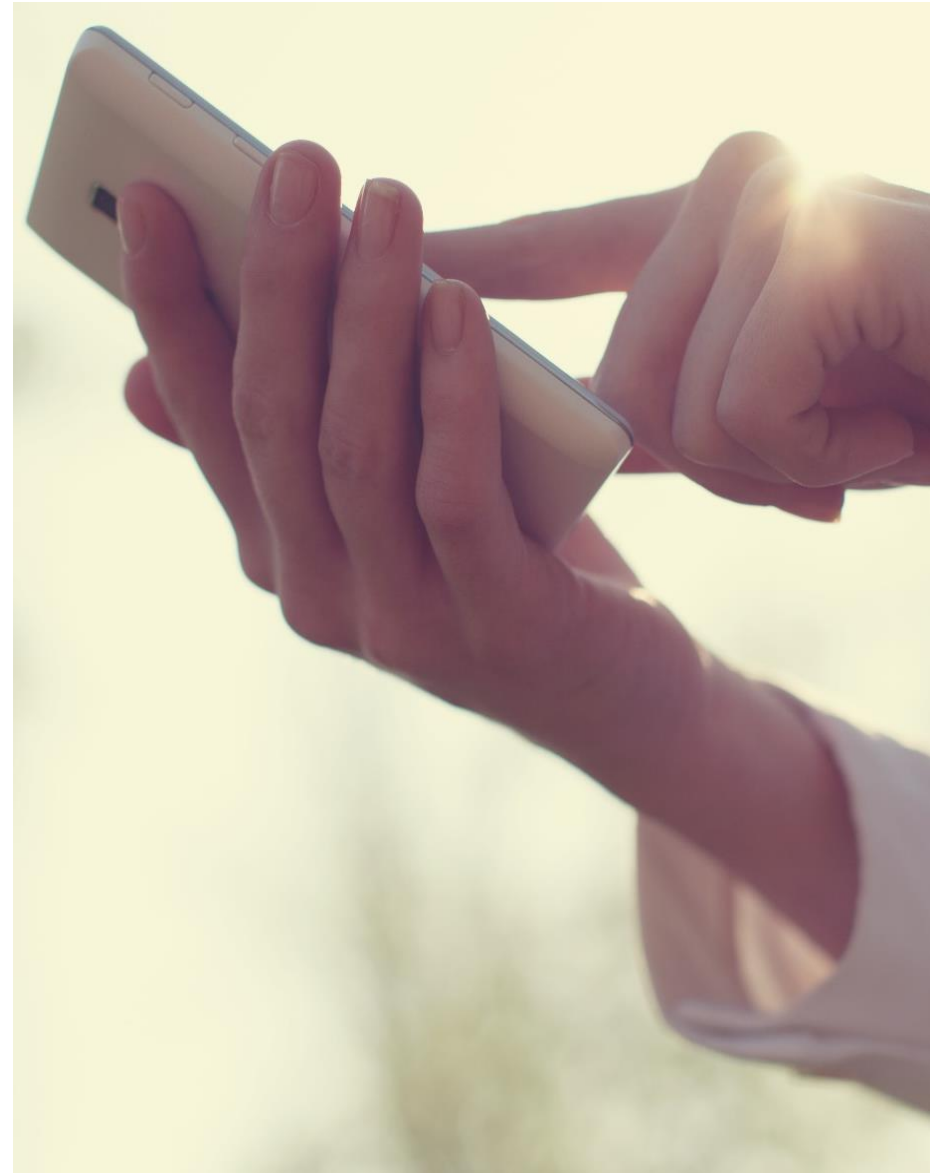
Mnohostranná agentura pro investiční záruky (MIGA)

- byla založena v roce 1988 za účelem **podpory přímých zahraničních investic** v rozvojových zemích. Jejím členem je 181 zemí.
- Poskytuje soukromým investorům a věřitelům **pojistné záruky** vůči politickým rizikům. MIGA se zaměřuje především na pojišťování investic ve složitých investičních a rizikových prostředích, např. v konflikty zasažených oblastech, v zemích IDA nebo při komplexních transakcích v infrastruktuře či těžebním průmyslu.
- V rámci pomoci ČR poskytovala MIGA záruky za politická rizika např. na investice zahraničních investorů ve firmách Cement Hranice, Vitana, Tesla Lanškroun, AVX Czechoslovakia, Westvaco Svitavy, Energetické centrum Kladno aj.

Světová banka (WBG)

Mezinárodní centrum pro řešení investičních sporů (ICSID)

- je autonomní mezinárodní institucí podepsaná 1966.
- Jejím posláním je **odstraňovat hlavní překážky** bránící volnému pohybu soukromých investic a zabývat se **řešením právních sporů** mezi způsobilými stranami prostřednictvím smíru nebo rozhodčího řízení.
- V současné době konvenci ratifikovalo 163 smluvních států a ICSID je považován za vedoucí **mezinárodní arbitrážní instituci**, která se zabývá řešením sporů mezi investorem a státem. ICSID byl založen s cílem nezávislého mezinárodního fóra poskytujícího prostředky pro řešení právních sporů prostřednictvím smířčího řízení nebo arbitráže. Postoupení sporu ICSID je vždy výlučně na základě dohody smluvních stran.

Struktura Světové banky

- Nejvyšším představitelem WBG je **prezident**, od roku 2019 David Malpass (USA, 13. prezident),
- vrcholným orgánem řízení je **Rada guvernérů** (Board of Governors). Rada guvernérů WBG se schází společně s Radou guvernérů IMF na výročních zasedáních, která se konají pravidelně **jednou ročně** (zpravidla říjnu).
- WBG a IMF společně jednají také na jarních zasedáních (zpravidla v dubnu ve Washingtonu, D.C). Rada guvernérů **schvaluje zásadní dokumenty a přijímá zásadní strategická rozhodnutí** (přijímání nových členů, rozhodnutí o navyšování kapitálu, rozdělení příjmů, změna zakládajících dokumentů apod.).

- Guvernéry za jednotlivé státy bývají zpravidla ministři financí.
- V období mezi výročními zasedáními řídí WBG **Rada výkonných ředitelů** (Board of Executive Directors), která je odpovědná za **každodenní agendu**. Rada výkonných ředitelů IBRD se skládá z 25 ředitelů, z nichž 6 je do funkce jmenovaných (zástupci USA, Číny, Japonska, Německa, Francie a Velké Británie) a 19 výkonných ředitelů zastupujících ostatní země je do funkce volených.
- Volení výkonní ředitelé reprezentují menší země, které se sdružují v tzv. **konstituencích**, v jejichž čele stojí vždy jeden výkonný ředitel.

Vztah ČR a WBG

- Československo bylo **zakládajícím členem** IBRD a IMF, nicméně v roce 1954 bylo členství pozastaveno pro neplnění povinností vyplývajících ze Stanov (rozsah poskytování ekonomických údajů).
- Roku **1990 bylo členství obnoveno** Československé federativní republice.
- Samostatná ČR je členem WBG ode dne svého vzniku, tj. **od 1. 1. 1993.**

- Svůj vliv ve Skupině Světové banky uplatňuje ČR v rámci společné **konstituce s Belgií, Běloruskem, Kosovem, Lucemburskem, Maďarskem, Rakouskem, Slovenskem, Slovinskem a Tureckem.**
- Podíl konstituce na celkové hlasovací síle všech akcionářů IBRD činí cca 4,86 %.
- Výkonným ředitelem je od listopadu 2020 zástupce Turecka.
- ČR má zastoupení přímo ve WBG prostřednictvím pozice seniorního poradce výkonného ředitele konstituce.

Působení WBG v České republice

- Česká republika obdržela v první polovině devadesátých let od IBRD **tři úvěry** v celkové výši 626 mil. USD. První půjčka v roce 1991 ve výši 450 milionů USD (300 mil. USD – ČR; 150 mil. USD – SR) byla určena na financování strukturálních změn ekonomiky, druhá půjčka ve výši 246 milionů USD byla poskytnuta na energetiku a životní prostředí (především pro odsíření severočeských elektráren) a třetí úvěr ve výši 80 milionů dolarů pro rozvoj telekomunikací.
- Světová banka také poskytovala ČR **poradenský servis** v podobě technické asistence v celé řadě klíčových oblastí, např. makroekonomické otázky, energetika, životní prostředí a právní rámec pro působení soukromého sektoru.
- **V září 2000 se v Praze uskutečnilo výroční zasedání WBG a IMF**, kterého se zúčastnilo více než 15 tisíc představitelů finančního sektoru, nevládních organizací a médií.
- ČR **graduovala z operací WBG** dne 15. 4. 2005. Přesto měla ČR nadále nárok v omezené míře čerpat bezplatnou technickou asistenci i v následujících 2-3 letech po graduaci. V rámci této spolupráce provedla WBG zhodnocení dodržování standardů a pravidel corporate governance v sektoru pojišťovnictví, studii v oblasti penzijního pojištění a rovněž poskytla asistenci v oblasti ochrany spotřebitele na finančních trzích.

Působení WBG v ČR

- Graduaace ČR z úvěrových operací sice neměla žádný bezprostřední ekonomický dopad na ČR, nicméně završením tohoto procesu je ČR vnímána nejen jako **partner spolupodílející se na vytváření politik a strategií WBG**, ale zejména jako **partner finančně přispívající k naplnění vize WBG**, tj. odstraňování chudoby.
- **Od roku 2008 je ČR již čistým dárce** **finančních prostředků do WBG**, a ta se tak velmi významným způsobem podílí na české oficiální rozvojové pomoci (ODA), která je poskytována prostřednictvím mezinárodních finančních organizací.

